

Molensichting Lattrop – Tilligte

Nieuwsbrief nummer 7 November 2003

Nieuwsbrief voor sponsors, donateurs, vrijwilligers en allen,
die de molens een warm hart toedragen

Van het bestuur,

Kort na de bestuursvergadering van juni 2003 ontvingen wij het bericht, dat wij onze voorzitter Herman Borgman voorlopig wegens gezondheidsproblemen zullen moeten missen. Wij wensen hem van harte beterschap en hem en zijn familie veel sterkte.

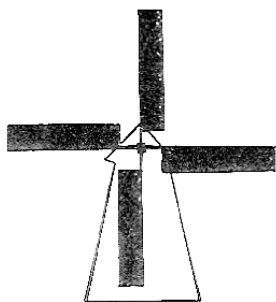
Tijdens een bestuursvergadering in augustus 2003 hebben bestuursleden de taken van de heer Borgman onderling verdeeld. De heer Adriaan Gunst, molenaar op de Oortmanmolen te Lattrop zal voorlopig als waarnemend voorzitter optreden.

Algemeen

In deze nieuwsbrief informeren wij U weer over de actuele stand van zaken rond onze molens. Zoals U daaruit zult kunnen opmaken zijn er vele zaken die de aandacht vragen. Molenaars zijn voortdurend in de weer de conditie van de molen optimaal te houden ter voorkoming van slijtage, tevens om de veiligheid te waarborgen. Daarmee worden veel kosten voorkomen. Toch kunnen en mogen niet alle karweien door de molenaars worden verricht. Nieuwe wetten stellen bijzondere eisen en sommige klussen vragen een professionele aanpak.

U zult begrijpen, dat wij Uw morele maar vooral Uw financiële steun hard nodig hebben om de kosten van al deze maatregelen te kunnen dragen. Bestuursleden en molenaars zullen zich tot uit uiterste inspannen om onze mooie molens in goede staat te behouden – vooral ook – te laten functioneren. Zij hopen daarbij ook op de sympathie en steun van het gemeentebestuur te kunnen rekenen.

Kom vooral eens kijken tijdens de openingsuren op zaterdag !

Een roede voor de borst
Huidige ruststand van molens.

Hygiënecode

In onze vorige Nieuwsbrief, - nr.6 - informeerde de heer Borgman U reeds omtrent de eisen, die de “Hygiënecode”, - een maatregel die door het Ministerie van Volksgezondheid is ingevoerd voor molens die meel produceren voor menselijke consumptie - aan de inrichting van onze molens stelt. Tot op heden is er, helaas, noch door Vereniging “De Hollandsche Molen” noch door de “Rijksdienst voor de Monumentenzorg” een oplossing gevonden voor de financiering van de vereiste maatregelen. Wij zullen echter - zoals gebruikelijk – de uiterste zorg aan deze producten blijven besteden.

Arbeidsomstandigheden wet

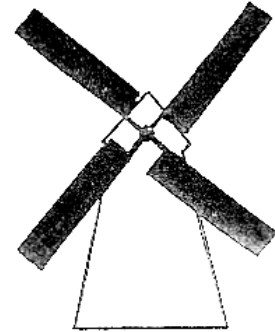
Ook de Arbo-wet vraagt onze bijzondere aandacht. Vanzelfsprekend heeft de veiligheid en gezondheid van molenaars en bezoekers van de molens altijd de aandacht en de zorg van het bestuur gehad. Deze zorg is door de Arbo-wet, die de arbeidsomstandigheden in bedrijf en beroep regelt, ook voor het vrijwilligerswerk op molens, tot wettelijke zorgplicht geworden. De vereniging “De Hollandsche Molen” heeft in samenwerking met het “Gilde van Vrijwillig Molenaars”, het “Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde” en de ArboUnie te Groningen een model “RisicoInventarisatie en –Evaluatie voor Molens” opgesteld, dat de gevolgen van de Arbo-wet voor molens werkbaar moet maken.

Aan de hand van het model moeten alle risico’s voor molenaars, vrijwilligers, leerling-molenaars, bezoekers en passanten van de molen worden geïnventariseerd op grond waarvan een plan van aanpak moet leiden tot opheffing van alle gevaren en risico’s; de Arbo-wet stelt hoge eisen.

Bij ongevallen is het bestuur van de "Molenstichting Lattrop - Tilligte" volledig aansprakelijk. Dit najaar zal met deze RisicoInventarisatie en –Evaluatie worden gestart. Op grond van het "Plan van aanpak" zal een kostenbegroting moeten worden opgesteld. Wij houden U op de hoogte.

Molenaarscontract.

Een Molenaarscontract is, vooral ook in het kader van de Arbo-wet, noodzakelijk geworden om de verhouding tussen bestuur en vrijwillig molenaars nauwkeurig te regelen. Het is van belang in verband met de verantwoordelijkheid van het bestuur voor de werkomstandigheden van de vrijwilliger en zijn functioneren. Middels dit contract neemt de vrijwilliger de verantwoordelijkheid op zich voor de navolging van de richtlijnen van het bestuur m.b.t. veiligheid, hygiëncode en onderhoud van de molen. Op korte termijn zal het bestuur het concept-molenaarscontract met de molenaars gaan bespreken

**Roeden staan overkruis
Ruststand van molens vroeger.**

De molens van de "Molenstichting Lattrop - Tilligte"

De Borgelinkmolen.

Tot onze grote vreugde slaagde op 22 mei 2003 op molen "de Arend" in Coevorden Ben Heinink, eerste molenaar op de "Borgelinkmolen" voor het tweede deel van het Molenaarsexamen van Vereniging "De Hollandsche Molen". Ben werd door zijn collega's bij terugkomst onthaald op een gepavoiseerde en draaiende Borgelinkmolen met de vlag in top!

Aan de Borgelinkmolen zijn na de ingebruikname in september 2002 nog enige wijzigingen en verbeteringen aan gebracht. Zo was het, dankzij de "Rijksdienst voor de Monumentenzorg" en aannemer/molenbouwer Wintels, mogelijk een reguleur te installeren. Een reguleur is een instrument om de onderlinge afstand tussen de looper- en liggersteen te regelen, waardoor een beter en regelmatiger maalproces bevorderd wordt.

De lange spruit – de voorste "dwarsbalk" in de kap van de molen – dient, zoals U ongetwijfeld hebt gezien – nog geschilderd te worden. Het afbladeren van de verf was een gevolg van de omstandigheid, dat de spruit bij levering en montage te nat was.

Deze week heeft - zal na een eindinspectie door de "Rijksdienst voor de Monumentenzorg"- de definitieve oplevering van de Borgelinkmolen plaatsgevonden.

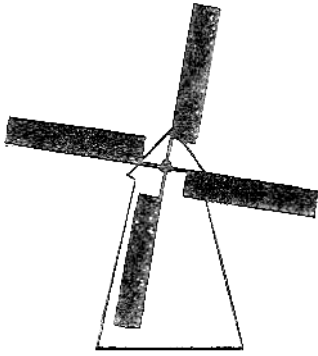
De Nicolaasmolen.

Zoals wij in onze vorige nieuwsbrief vermeldden was de lange spruit -aan vervanging toe. In augustus is een nieuwe spruit – na een geruime periode van droging - aangebracht. Tevens is de geplande schilderbeurt van de molen uitgevoerd door schilderbedrijf Hofstee te Lattrop. Dank zij de goede contacten met dit schilderbedrijf was het mogelijk een deel van het schilderwerk door molenaars m.n. Jozef Derkman en Ben Heinink te laten verrichten, hetgeen tot kostenbesparing leidde.

Zoals bij elke schilderbeurt aan een molen komen schilders op hun hoogwerker, op voor molenaars onbereikbare plaatsen, narigheid tegen. Zo ook nu. Door molenbouwer Wintels zijn een aantal onvoorziene maar noodzakelijke reparaties verricht. Inmiddels staat de molen er voorlopig weer stralend bij...

Voor de toekomst is echter vervanging van de molenstaart en de lange schoren te verwachten. Ook de scheurvorming in de stenen onderbouw van de molen blijft de aandacht vragen. Tevens zal met de "Rijksdienst voor de Monumentenzorg" een verbetering van het kruierwerk besproken worden. De "Rijksdienst voor de Monumentenzorg" zal hiertoe een restauratieplan opstellen.

De Oortmanmolen.

Molen in vreugdestand

Binnenkort wordt een begin gemaakt met het aanbrengen van een watermeterput in de molen. Tevens zal een aansluiting voor de riolering worden voorbereid. Deze werkzaamheden dienen ter voorbereiding van het aanbrengen van een water- en rioolaansluiting voor de molen, die nu ontbreken. Deze voorzieningen zijn zoals boven vermeld verplicht in het kader van de "Hygiëncode", tevens van belang voor bezoekers van de molen en de molenaars. Het bestuur kan bij de realisering van deze voorzieningen gelukkig rekenen op de deskundige hulp van vrijwilligers uit Lattrop.

De Westerveldmolen.

Bij de twee jaarlijkse inspectie van de bliksemafleiderinstallaties, die op alle molens werd verricht, bleek een verbetering van de aarding van de Westerveldmolen noodzakelijk. De reparatie, het bijslaan van elektroden, is in het voorjaar uitgevoerd. Verder werd, zoals bij de andere molens veel aandacht besteed aan het onderhoud van de molen en omgeving.

Nationale molendag en gemalendag

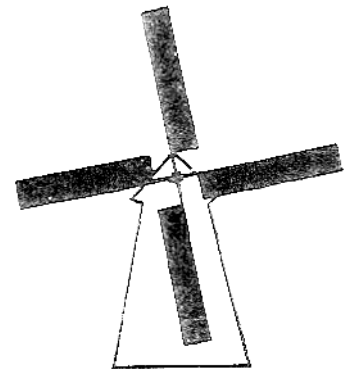
Op Nationale molen- en gemalendag – dit jaar 10 mei – waren alle molens weer van 10 – 16 uur geopend. Onder de titel: "Ontdek de molens in Dinkelland" organiseerden de "Denekamper Molenvrienden" in het kader van een uitgebreid programma graandorsen op traditionele wijze op het molenterrein van de Oortmanmolen. Met dorsvlegels en een ouderwetse dorsmachine werd met behulp van de molenoabers het aangevoerde vele koren verwerkt en later tot meel vermalen. Mede dank zij de enthousiaste noabers werd het een zeer geslaagde happening.

Tevens werd er op deze dag door de Denekamper Molenvrienden en de VVV Denekamp en Ootmarsum een schitterende fietstocht georganiseerd in de omgeving van Lattrop, Tilligte, Denekamp en Ootmarsum. De molens konden in totaal 220 bezoekers registreren.

Overijsselse Molendag

Op Overijsselse Molendag op 6 september 2003 was er op de Westerveldmolen te Tilligte na de middag enig bezoek: maximaal 10 personen. In Lattrop was er op de Oortmanmolen tot 12 uur geen bezoeker gesignaleerd.

De Nicolaasmolen en de Borgelinkmolen te Denekamp trokken vooral na de middag redelijk bezoek; ongeveer 40 bezoekers totaal. Mogelijk moet er volgend jaar meer publiciteit aan het evenement worden besteed..

Molen in rouwstand

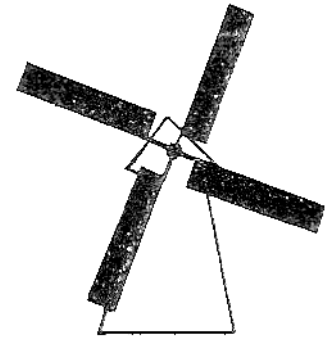
Nationale Monumentendag

Op Nationale Monumentendag op 13 september 2003 ging het bezoek geheel naar de Denekamper molens. De monumentencommissie had een route uitgezet en voor publiciteit gezorgd. De Borgelinkmolen en Nicolaasmolen trokken tezamen ongeveer 80 bezoekers. In Tilligte en Lattrop bleef het weer rustig mede omdat daar geen uitgezette route langs liep.

Kom over de drempel...

Heeft u ook in de afgelopen vakantie de bezienswaardigheden gezien in Frankrijk, Toscane, Turkije, Egypte of Thailand? Ja en we raken er niet over uitgepraat. Maar heeft u de molens in de eigen omgeving al van binnen bekeken? Nee en er is geen verhaal over te vertellen.

Het blijkt dat veel mensen uit deze regio een enorme reis maken om in een vakantieperiode van de cultuur in die gebieden te genieten. In onze omgeving echter zijn we ook rijk aan schitterende natuur, georganiseerde evenementen en vele bezienswaardigheden. Ook de molens behoren tot de bezienswaardigheden die zeker de moeite waard zijn om te bezoeken.

De molen is "kreupel"

Zoals u weet zijn de vier molens van de "Molenstichting Lattrop - Tilligte" elke zaterdagochtend geopend en staan de vrijwillige molenaars klaar om u te vertellen over de werking en de geschiedenis van de molen. Het aantal bezoekers uit de nabije omgeving is echter laag. Men heeft wel iets beters te doen (tuin, werk, verbouwing, etc...) en het is tenslotte geen vakantie.

Toch komt er af en toe een verdwaalde bezoeker uit de omgeving en wat blijkt: voor deze persoon gaat een wereld open. Nooit geweten dat een molen er van binnen zo uitzag en dat er zo'n verhaal bij hoorde. Daarom hebben wij het u gemakkelijker gemaakt. U kunt de molen bezoeken met een groep tijdens een gezellig uitje. De volgende keer dat u iets moet organiseren voor een familie-dag, een uitstapje met de buurt of vereniging dan is een bezoek aan uw molen zeker een van de mogelijkheden.

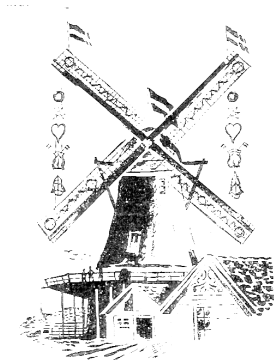
*We spreken nadrukkelijk van uw molen want door uw bijdrage als donateur en de algemene subsidies die wij ontvangen is de molen een bezit van ons allen. De geringe kosten van een bezoek aan de molen mag geen belemmering zijn want de bijdrage komt geheel ten goede aan het onderhoud van de molen, dus: **kom over de drempel...** De contactpersoon voor inlichtingen en verdere informatie is:*

Tonnie Pikkemaat van de "Denekamper Molenvrienden" in Lattrop tel: 0541-229277

U kunt natuurlijk ook contact opnemen met de molenaar op de molen..

De wiekstanden.

Van oudsher heeft de molenaar mededelingen gedaan of wensen te kennen gegeven door middel van de stand van de wieken. Dat was voor de hand liggend, want tot in verre omtrek kon men de wieken zien. De stand "overhek" of "overkruis" was de ruststand. De wieken stonden zo laag mogelijk en liepen daardoor de minste kans op blikseminslag. Tegenwoordig is deze ruststand niet meer nodig, vanwege het gebruik van een bliksemafleider. Deze stand werd in deze regio ook met Pasen gebruikt om aan te geven dat er niet gewerkt werd. Stond de molen voor korte tijd stil, dan werden de wieken horizontaal en verticaal gezet of wel "met één roede voor de borst", zodat het werk zo vlug mogelijk hervat kon worden. Deze stand wordt door de huidige vrijwillige molenaars ook nog steeds toegepast.

Vreugde in het gezin van de molenaar (huwelijk, geboorte, etc.) of in zijn omgeving, wordt ook nu nog aangegeven met de "vreugdestand". Deze stand wordt verkregen door de "aankomende" wiek vlak voor het laagste punt op te vangen en vast te zetten. In het "aankomende" zit de vreugde, de verwachting.

Rouw werd aangegeven met de "rouwstand". De "gaande" wiek wordt daartoe vlak na het laagste punt vastgezet. Het "gaande" drukt hierbij het vergankelijke, de droefheid uit. Te onthouden: je bent door het laagste punt heen, dus alles is "voorbij".

Molen in feesttooi *N.B. De wieken van de molen draaien tegen de richting van de klok.*

**Deze Nieuwsbrief kwam tot stand in samenwerking van
"Stichting Denekamper Molenvrienden" en de "Molenstichting Lattrop - Tilligte"
Redactie: Nico Brunninkhuis en Fons Laagland**